19 ވަނަ ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖިލިސް
ރައްޔިތުންގެ މަޖި ލީހުގެ ކޮމިޓީ ޔައުމިއްޔ
ޤައުމީ ސަލ މަ ތ އި ޚ ރި ޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުން
8 ފެބްރުވަރީ 2021
ބައްދަލުވުން ބޭއްވުނު ތަ ން: ރައްޔިތުންގެ މަޖިލީހުގެ އ އިމ ރ ތް (ކޮ މިޓީކުރ ކޮޓަރި)10
ފެށުނު ގަޑި: 11:00

ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުން 8 ފެބްރުވަރީ 2021
}ރިޔާސަތުގައި އިންނެވީ ކޮމިޓީގެ މުޤައްރިރު؛ މަރަދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އިބްރާހީމް ޝަރީފް{
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
.` ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކާބެހޭ ކޮމިޓީގެ މިވަގުތު ވަޑައިގެން ތިއްބެވި އެންމެ ބޭފުޅުންނަށް
މަރުޙަބާ ދަންނަވަން. އަދި ޝުކުރު ދަންނަވަން. މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން ބަހުސްކުރުމަށް ކަނޑައެޅިފައި މި އޮތީ
ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2013، މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނަށް އިޞްލާޙު ގެނައުމުގެ ބިލު ބަލައިލުން.
އެހެންވީމާ، އަޅުގަނޑު މިވަގުތު ފްލޯރ މި ހުޅުވައިލީ ބިލާ މެދު ތި ބޭފުޅުން ބޭނުންފުޅުވާ ޚިޔާލެއް ފާޅުކުރުމުގެ
ބަހުސް ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް. (އޮފް ދަ ރެކޯޑުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން) އާދެ! ތި ބޭފުޅުން ބިލުގެ
ޑެޑުލައިން ކަނޑައަޅުއްވާތި މި މަހުގެ ނިޔަލަށް. މިއަދު ތި ބޭފުޅުން ނިންމަވާ ގޮތަކަށް އަޅުގަނޑުމެން ދެން
ބިލާއިގެން ކުރިއަށް ގެންދާނަން. (އޮފް ދަ ރެކޯޑުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން) މި ބިލު އައީ މަޖިލިސް
ޗުއްޓީއަށް ދިއުމުގެ އެންމެފަހު ދުވަހު. އެދުވަހު އަޅުގަނޑުމެން ކޮމިޓީ ޖަލްސާއެއް ބާއްވާފައި، މި މަހުގެ ނިޔަލަށް،
މާރިޗް އެއްވަނަ ދުވަހު ބިލު މަޖިލީހުގެ ފްލޯރއަށް ފޮނުވާ ގޮތަށް ނިންމާފައި އޮތީ. ޙަސަން އަޙްމަދު، އިއްޒަތްތެރި
މެންބަރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން. (އޮފް ދަ ރެކޯޑުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން) އާދެ! ޙަސަން އަޙްމަދު އޮފް
ދަ ރިކޯޑުގައި އެ ވިދާޅުވާ ވާހަކަފުޅަކީ، މި ބިލަށް ދިރާސާކުރަން ފެއްޓޭއިރު މިކަމާ ގުޅުންހުރި އޮފީސްތަކުގެ
ބޭފުޅުން، މިސާލަކަށް ބަންޑާރަ ނައިބު ވެސް، މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކު ޑިވެލޮޕްމަންޓު، މިނިސްޓްރީ އޮފް
ޓޫރިޒަމް، ދެން މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް، މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒު، ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީސް. މިއީ
މިކަމާއި ގުޅުންހުރި ދައުލަތުގެ އިދާރާތަކަކީ. އާދެ! އިމިގްރޭޝަން، ލޭބަރ އޮތޯރިޓީ. އާދެ! އެހެންވީމާ، ބޭފުޅަކު
ހުށަހަޅުއްވާ، ތާއީދު ލިބި ނިމިއްޖެ ކަމަށް ވަނީވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދެވިދާނެ.
އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފް.
ވިލުފުށި ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން ޢަފީފް ވާހަކަދެއްކެވުން:
މީގައި ދެން އަޅުގަނޑަކަށް ނޭނގެ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން ވިސްނާލަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން. މި ބިދޭސީ
މަސައްކަތްތެރިންގެ ތެރެއިން އެންމެ ބޮޑު މައްސަލަތަކެއް މިއުޅެނީ ވަކި ޤައުމަކަށް ނިސްބަތްވާ މީހުން. ދެން، އޭގެ
ތެރޭ ދެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޚަބަރު ލިބޭ އެބަ އެ މީހުންނަކީ މިސާލަކަށް ޕްރޮޑަކްޓެއް ގޮތުގައި މި ތަންތަނަށް
ފޮނުވާފައި ތިބޭ ބައެއް. ދެން އެހެންވީމަ، އެތަންތާނގެ މިޝަންތަކުން ވެސް އެ މީހުންގެ އެ ބުނާ ކަންތައްތައް
ހިންގަން ވެސް އެބަ މަސައްކަތްކުރޭ. އެހެންވީމާ، ކިހިނެއްތޯ ވާނީ އަޅުގަނޑުމެން މި މަސައްކަތްކުރާއިރުގައި ކޮބައިތޯ
1

ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުން 8 ފެބްރުވަރީ 2021
މީގައި މި މިޝަންތަކުން ދެކޭގޮތާ، އެމީހުންގެ މީހުން މި ކަންތައްތައް މި ހިސާބަށް ދާން މި ދިމާވާން ޖެހޭ މި
ސަބަބު. އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން، މިސާލަކަށް ބަންގްލަދޭޝް މީހުން އެބައުޅޭ ޕާސްޕޯޓު ވީދާލާފަ. ދެން، އެ ޕާސްޕޯޓު
ހައްދަން ބަލާއިރުގައި އެއީވެސް އެހާ ފަސޭހަކަމެއް ނޫން. އެހެންވީމަ، މި ކަންތައްތަކުގައި ކޮބައިތޯ އޭގެ އޮތް
ޙައްލަކީ. މިކަހަލަ ކަންތައްތައް ވެސް އެ މީހުން ކޮމިޓީއަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވަންޏާ އަޅުގަނޑަށް ފެނޭ އެމީހުންނާ
ވެސް މަޝްވަރާކޮށްލަން ކޮބައިތޯ މީގެ ޙައްލަކީ. ކޮބައިތޯ ހުރި ދައްޗަކީ. އެއީ މި މައްސަލައަކީ ހަމައެކަނި
އަޅުގަނޑުމެންގެ ތެރޭގައި އެކަނި އުޅޭ މައްސަލައެއް ނޫން. މި ދަންނަވާހެން ބޭރުގެ ޤައުތަކާ ވެސް ގުޅިފައި ހުރި
މައްސަލައެއް. އެހެންވީމާ، އެވާހަކަ ދަންނަވާލަން އަޅުގަނޑު.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އެހެން ބޭފުޅަކު އެއްޗެއް ވިދާޅުވަން ބޭނުމިއްޔާ، މިހާރު މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒާ
ވާހަކަދެއްކިދާނެ އަޅުގަނޑުމެންނަށް މިކަމުގައި ތި ބޭފުޅުން އިޢުތިރާޟުނުކުރައްވަންޏާ. އެއީ މިޝަންތަކުން ސީދާ
ބޭފުޅުން ހާޒިރުކުކުރުމަށް މި ކޮމިޓީއަކަށް ނުއެއް ނިންމޭނެ. އާދެ! އެއީ ފޮރިން އެފެއާޒް މެދުވެރިކޮށް
އަޅުގަނޑުމެންނަށް ގޮތްގޮތް ހޯދިދާނެކަމަށް ފެންނާތީ އެވާހަކަ ދަންނަވާލާފައި، އަޙްމަދު ޒާހިރަށް ފުރުޞަތު އަރުވަން.
ގައްދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު އަޙްމަދު ޒާހިރު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތަކަށް މި އެދުނީ އިއްޒަތްތެރި މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު އެ ހުށަހަޅުއްވި ގޮތަށް މުއައްސަސާތަކާ
ބައްދަލުކުރަން ތާއީދުކުރާ ވާހަކަ ދަންނަވާލަންވެގެން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ. އެހެންވީމާ، މި ހިސާބުން އިތުރަށް ކުރިއަށް ނުގެންގޮސް، އަޅުގަނޑު ފުރަތަމަ ވޯޓަކަށް އަހައިލާނީ
މިހާރު ހުށަހެޅި ތާއީދު ލިބިފައި މިއޮތީ ދައުލަތުގެ ކަމާބެހޭ އިދާރާތައް، އެ އިދާރާތަކުގެ ތެރޭގައި ފާހަގަކުރެވުނު
ތަންތަން އަޅުގަނޑު ދަންނަވާލާނަން. މިނިސްޓްރީ އޮފް ފޮރިން އެފެއާޒު، އެއީ ޙަސަން ޢަފީފް ހުށަހެޅުއްވި ގޮތުން އެ
މިޝަންތަކުގެ މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރުމަށް ޓަކައި. ދެން، ލޭބަރ ރިލޭޝަން އޮތޯރިޓީ، ޑިޕާޓުމަންޓު އޮފް އިމިގްރޭޝަން،
މިނިސްޓްރީ އޮފް ޑިފެންސް، ފުލުހުންގެ އިދާރާ، ދެން މިނިސްޓްރީ އޮފް ހޯމް އެފެއާޒު، ބަންޑާރަ ނައިބުގެ އޮފީސް،
އިކޮނޮމިކް މިނިސްޓްރީ. ތަނެއް ވެއްޓިއްޖެތޯ؟ މިނިސްޓްރީ އޮފް ޓޫރިޒަމް. (ވަގުތުކޮޅަކަށްފަހު) އެހެންވީމާ، ފުރަތަމަ
2

ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުން 8 ފެބްރުވަރީ 2021
ސަރުކާރުގެ އިދާރާތައް ގެނައުމަށް ހުށަހެޅި ތާއީދު ލިބިފައި އޮތް ގޮތަށް ތި ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާނަމަ
ވޯޓުދެއްވުން އެދެން. (ވޯޓުދެއްވުން) އާދެ! ކޮމިޓީގެ އިއްތިފާޤުން.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އެޖެންސީތައް އޭގައި ހިމަނަން ބޭނުންވީ، އެ އެޖެންސީތަކުން މީހުން ގެންނަނީ. ގެންނައިރު އެ މީހުންނަށް
އެ ދިމާވާ ދައްޗަކީ ކޮބައިތޯ ބަލައި، ގިނަފަހަރު އަޅުގަނޑުމެން ކައިރީގައި ވެސް އެބަ ދައްކާ ތިމަންނާމެންނަކީ
އެއްވެސް ބައެއް ނޫނޭ. މިހާރު އެކަމަކު އެ މީހުންނަށް ބިޑުކޮށްގެން އެމީހުން، ދައުލަތުން ބިޑުކޮށްގެން ވެސް
ޓީޗަރުން ގެންނަން ވިޔަސް އެހެންކަމެއްގައި ؛ އިހަށްދުވަހު ވެސް އަޅުގަނޑު ތަނެއްގައި ހުއްޓާ، މިހާރު ދައުލަތުގެ
ނިޝާން ޖަހާފައި އޮންނަ ލިޔެކިޔުމެއް އަނެއްކާ އެބަޖެހޭ ވެރިފައިކުރަން ބާ އެސޯސިއޭޝަންގައި ރަޖިސްޓްރީކޮށްފައި
އޮންނަ ލޯފާމަކަށް. މިއީ އެޖެންސީތަކުން ޖައްސާ މައްސަލަ މި ހުންނަނީ. އެހެންވީމަ، އަދި އެ މީހުންނަށް ދިމާވާ
ކަމެއްވެސް ސަރުކާރުގެ ވުޒާރާތައް އެ ގެނައީމަ އެ ބޭފުޅުން ދައްކަނީ؛ އެކަމަކު، މީގެ ޙަޤީޤީ މާނައިގައި އެ ގެންނަ
އެޖެންސީތަކަށް ދިމާވާ ދައްޗަކީ ކޮބައިތޯ ބެލީމަހެން އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ އެކަން ފުރިހަމަވެގެންދާނީ ބިލެއް
ފާސްކުރާއިރު. އެއީ މުހިންމުއް؛ އެއީ އެ މީހުންނަށް އެމީހުން ގެންނަނީ. އެހެންވެ އަޅުގަނޑު އެގޮތަށް ދެންނެވީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑުމެންނަށް، ތިކަމަކާ އަޅުގަނޑުމެން ދެކޮޅެއް ނޫން. ދެން މިހާރު، މިހާރު ކުރިން އަޅުގަނޑު ދެންނެވި
އިދާރާތައް ގެންނަން މިހާރު ފާސްވެފައި މިއޮތީ. ދެން، އެޖެންސީތަކާ ބެހޭގޮތުން، ކޮން އެޖެންސީތަކެއްތޯ ގެންނާނީ؟
އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ރާއްޖޭގައި ހުރިހާ އެޖެންސީތަކެއް ފާހަގައެއްނުވޭ. މިނިސްޓްރީ އޮފް އިކޮނޮމިކު
ޑިވެލޮޕްމަންޓުން ނަމަވެސް ރަޖިސްޓަރީކުރާ ފަރާތްތަކުގެ އެޖެންސީތަކަކީ ކޮބައިތޯ ވެސް ފުރަތަމަ ބަލައިލަން އެބަޖެހޭ.
އޭރުންތާ ގެންނަންޖެހޭ އެޖެންސީއެއް. ޙަސަން ޢަފީފް. (އޮފް ދަ ރެކޯޑުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން) މި
ބުނަނީ މިގޮތަށް، އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރުމަކީ މީހުން ޓްރެފިކުކުރުން ކަމުގައި ބެލެވޭނެއޭ.
އެކަމާމެދު ބާރު ބޭނުންކޮށްގެން ނުވަތަ ބާރު ބޭނުންކުރާނެކަމުގެ ބިރު ދައްކައިގެން ނުވަތަ ގާނޫނާއި ޚިލާފަށް
މަޖުބޫރުކުރުމެއް ކުރިމަތިކުރުވައިގެން ނުވަތަ އޮޅުވާލައިގެން ނުވަތަ އިތުބާރުކުރެވޭ މަޤާމެއް ނަހަމަ ބެނުންކޮށްގެން
ނުވަތަ އެމީހާގެ މައްޗަށް ބާރުފޯރުވައިގެން އެމީހަކަށް ފައިސާ ނުވަތަ އެނޫން ވެސް މަންފާއެއް ދީގެން އޭނާއާ މެދު
އަންނަނިވި ކަންކަމުގެ ތެރެއިން ކަމެއް ކުރުމެވެ. އެހެންވީމަ، މީގައި ޓްރެފިކުކުރުމުގެ ކުށް ކަނޑައެޅުން މީގައި
3

ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުން 8 ފެބްރުވަރީ 2021
އެންމެ ފުރަތަމަ މިއޮތީ. ދެން މި އޮތީ އެކްސްޕްލޮއިޓޭޝަންގެ ޢަމަލަކީ ހިންގުން. އެހެންވީމާ، މީހުން ޓްރެފިކްކުރުން،
އެކްސްޕްލޮއިޓްކުރުން. މި ދެކަމާ ބެހޭގޮތުން. ދެން، ކުޑަކުދިން ޓްރެފިކްކުރުން. މި ގާނޫނަކީ މީހުން އެތެރެކުރުމާއި
ބޭރުކުރުމާ ބެހޭ ގާނޫނެއް ނޫން. ދެން އެހެންނަމަވެސް، ގަދަކަމުން މީހުންގެ މައްޗަށް ބާރު ފޯރުވައިގެން އެ މީހުންނާ
ދޭތެރޭގައި ނަހަގޮތުގައި ޢަމަލުކުރުން. މިހާރު މިސާލަކަށް ބޭރު މީހުންނާ ގުޅޭ ހިސާބުވެސް އެބައޮތް ކަންނޭނގޭ
މީގައި. މީގައި މި ބުނަނީ ބޭރު ޤައުމަކުން ދިވެހިރާއްޖެއަށް ގެނައުމަށް. ގެނައުން ނުވަތަ ބަދަލުކުރުން ނުވަތަ
ދިވެހިރާއްޖެއިން ބޭރު ޤައުމަކަށް ފޮނުވުން ނުވަތަ ބަދަލުކުރުން. ގަދަކަމުން ބަދަލުކުރުން ގެނައުން. އާދެ! ޙަސަން
ޢަފީފް. (އޮފް ދަ ރެކޯޑުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން) އަޅުގަނޑު ދެން ތި ބޭފުޅުންގެ އެއްވެސް ބޭފުޅަކު
ހުށަނާޅުއްވާތީ ކަމެއް ހުށަހަޅައިލާނަން. މިކަމަކީ ވަރަށް ބޮޑަށް މި ދިވެހިރާއްޖޭގައި ވަރަށް ގިނަ މީހުންނާ ގުޅުންހުރި
ކަންތައްތައް. އެއީ ވަރަށް ގިނަ މީހުން ބޭރު މީހުން ގެންގުޅޭ އެބަ. މިހާރު ވިޔަފާރިއެއް ވެސް ނޯންނާނެ ބޭރު މީހުން
ނުގެންގުޅޭ. އެހެންވީމާ، މި ބިލު ތިޔަ ބޭފުޅުން 14 ދުވަހަށް ރަނގަޅު ކަންނޭނގޭ އާންމުންގެ ޚިޔާލަށް ހުޅުވައިލަން.
އެހެންވީމާ، ތި ބޭފުޅުން ފާސްކުރައްވައިފިއްޔާ މި ބިލު މިއަދުން ފެށިގެން އަޅުގަނޑުމެންނަށް ޝާއިޢުކުރެވިދާނެ
މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި މިއަށް ހުރި ކޮމެންޓުތައް ހުށަހަޅާށޭ. (އޮފް ދަ ރެކޯޑުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން)
އެހެންވީމާ، އެއްވެސް ބޭފުޅަކު އިޢުތިރާޟުނުކުރައްވާ ކަމަށް ވަނީނަމަ މިއަދު އަޅުގަނޑުމެން 14 ދުވަހުގެ، މިއަދުން
ފެށިގެން 14 ދުވަހުގެ މުއްދަތަށް އާންމުންގެ ޚިޔާލަށް މި ބިލު ޝާއިޢުކުރާނަން މަޖިލީހުގެ ވެބްސައިޓުގައި. މިހާރު
އަޅުގަނޑުމެން ބިލުގެ ޑޭޓަކަށް ކަނޑައަޅާފައި މިއޮތީ ނިންމާފައި މާރިޗް މަހުގެ ނިޔަލަށް ނިންމަން. އެހެންވީމާ، 14
ދުވަސް ވިޔަސް އަދި އަޅުގަނޑުމެން ކަނޑައަޅާފައި އޮތް ޑޭޓަށް މި ބިލު ނިންމޭނެ. ދެން، އޮތީ ފަސް ދުވަސް
ދޭންޖެހޭ ސަރުކާރުގެ އިދާރާތައް ގެންނަން. އެހެންވީމާ، އަންނަ ހަފުތާގެ މަންޑޭއަށް އަޅުގަނޑުމެން އިދާރާތަކަށް
ދަންނަވައިލެވިދާނެ. (އޮފް ދަ ރެކޯޑުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން) މަސައްކަތް ކުރިއަށް އަޅުގަނޑުމެން
ގެންދަން އޮތް ތަރުތީބަކުން ގެންދަންވީ. ދެން، އަޅުގަނޑުމެންނަށް މީގެ ގަބޫލުކުރެވޭ، ގެންނަން އޮތް އިޞްލާޙެއް
ކަމުގައި ވަނީވިއްޔާ އެއާއި މެދު ބަހުސްކުރުމަށް. މާއްދާއަކުން މާއްދާއަކުން ގެންދެވިދާނެ މިވެސް. އެންމެ ފުރަތަމަ
މިއޮތީ މިހާރު ވެސް ޢަމަލުކުރާ އަދި 2013 ވަނަ އަހަރު ފާސްކޮށްފައި އޮތް ގާނޫނު ނަންބަރު 12/2013، މީހުން
ޓްރެފިކުކުރުން ހުއްޓުވުމުގެ ގާނޫނުގެ 10 މާއްދާ މި އަންނަނިވި ގޮތަށް އިޞްލާޙުކުރުން. އެކްސްޕޮލޮއިޓޭޝަންގެ
ޢަމަލެއް ކަމަށް ބުނެފައި އެވަނީ މި ގާނޫނުގެ 13 ވަނަ މާއްދާގައި ބަޔާންކުރާ ޢަމަލުތަކުގެ ތެރެއިން ޢަމަލެއް މީހަކާ
މެދު ހިންގުމަށެވެ. އޭގެތެރޭގައި ކުޑަކުދިންތަކާ މެދު އެފަދަ ޢަމަލެއް ހިންގުންވެސް ހިމެނެއެވެ.
4

ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުން 8 ފެބްރުވަރީ 2021
(އޮފް ދަ ރެކޯޑުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން)
ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޝުކުރިއްޔާ މުޤައްރިރު. އަޅުގަނޑު މި ތަނުގައި މިހާރު ހުށަހަޅައި ފާސްކުރެވިއްޖެ ސަރުކާރުގެ ކަމާބެހޭ ވުޒާރާތައް
ހާޒިރުކުރުން އިނގޭތޯ. ދެން، އަޅުގަނޑުގެ ހުށަހެޅުމެއް އެބައޮތް ހާޒިރުކުރުމުގެ ތަރުތީބެއް އޮތުމަށް. ޙަޤީޤަތުގައި މި
2013 ގައި އޮތް ގާނޫނަކަށް ހަމައެކަނި މި އިތުރުވެގެން މި އަންނަނީ ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވެފައިވާ މުޢާހަދާގެ
ސަބަބުން އިތުރުވާންޖެހޭ ބައެއް މި އިތުރުވަނީ. އެހެންވީމަ، އަޅުގަނޑުމެންނަށް އެ އިތުރުވާ ބައި ހިމެނުމަށް މި
އަސްލު އިޞްލާހެއް އައިސްފަ އޮތްކަމަށް އަޅުގަނޑުމެންނަށް މި ގަބޫލުކުރެވެނީ. އެހެންވުމުގެ ސަބަބުން އެ އިޞްލާޙު
އެގޮތަށް ގެނައުމަށް ޓަކައި އޭ.ޖީ އޮފީހުން ފޮނުވާފައި އޮތް ބިލެއް މި ބިލަކީ އަސްލު. އެހެންވީމަ، އެ ކޮބައިތޯ އެ
ބޭފުޅުންގެ ވިސްނުމާއި، މީގެއިން އަންނަ ބަދަލުތަކާ، މިކަންކަން އަޅުގަނޑުމެން ދެނެގަތުމަށް ޓަކައި ފުރަތަމަ
ބައްދަލުވުން އޭ.ޖީ އޮފީހާ އެއްކޮށް ރޭވުން މުހިންމު ކަމަށް އަޅުގަނޑަށް ފެންނާތީ. އެއަށްފަހުގައި އަޅުގަނޑުމެން
އެހެން މުއައްސަސާތަކާ އެކުގައި ތަންކޮޅެއް މަޢުލޫމާތާއެކު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ވާހަކަދެއްކިދާނެ ކަމަށް ފެންނާތީ. އެ
ތަރުތީބު އެކުލަވާލަދިނުން އަޅުގަނޑު ވަރަށް ބޮޑަށް އެދޭތީ އެގޮތަށް ހުށަހަޅަން. އެއީ މި ގާނޫނަށް މާބޮޑެތި
ބަދަލުތަކެއް އަސްލު އަންނަނީއެއް ނޫން. މީގައި އެބަ ބުނެދޭ ބިލު ހުށަހަޅާ ސަބަބުތަކުގެ ތެރޭގައި ދިވެހިރާއްޖެ
ބައިވެރިވެފައިވާ ބައިނަލްއަޤްވާމީ މުޢާހަދާއެއް ކަމުގައިވާ ޔުނައިޓެޑް ނޭޝަން ކޮންވެންޝަންސް އެގެއިންސްޓް
ޓްރާންސްސެޝަނަލް އޮގަނައިޒުޑް ކުރައިމް ޕްރޮޓޮކޯލްކަމުގައިވާ، ޕްރޮޓޮކޯލް ޓު ޕްރިވެންޓު ސަޕްރެޝަން ޕަނިޝް
ޓްރެފިކިންގ އިން ޕަރސަން، ސްޕެޝަލީ ވިމެން އެންޑް ޗްލިޑްރަންއާ އެއްގޮތްކުރުމަށް ޓަކައި ބުނެވިދިޔަ ގާނޫނަށް
ގެންނަންޖެހޭ އިޞްލާޙުތަކާއި، އެ އިޞްލާޙުތަކާ ގުޅިގެން އެ ގާނޫނުގެ އެހެން މާއްދާތަކަށް ގެންނަންޖެހޭ
އިޞްލާޙުތަކެއް ގެނައުމަށް މި އޮތީ. އެހެންވީމާ، އެ މަޢުލޫމާތު އަޅުގަނޑުމެންނަށް ފުރަތަމަ ލިބިދިނުނަށް އޭ.ޖީ
އޮފީހާ އެއްކޮށް އަޅުގަނޑުމެން ފުރަތަމަ ބައްދަލުވުން ރޭވުން މުހިންމުކަމަށް ފެންނާތީ އެކަން ފާގަކޮށްލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެއްވެސް ބޭފުޅަކު އެކަމާ އިޢުތިރާޟުނުކުރައްވާ ކަމަށް ވަނީވިއްޔާ އަޅުގަނޑުމެންނަށް ދެ ދުވަހަކަށް މި ބައްދަލުވުން
ބޭއްވިދާނެ. އެއީ ފުރަތަމަ މަންޑޭގައި އޭ.ޖީ އޮފީހާ ބައްދަލުކޮށްފައި، ދެން ޖެހިގެން އަންނަ ޓިއުސްޑޭގައި ދެން ތިބި
އިދާރާތަކާ. އާދެ! އަދި އޭ.ޖީ އޮފީހަށް ވެސް ދަންނަވައިލެވިދާނެ. އެއީ ކުރެވިދާނެ ކަމެއް. އެއީ އަޅުގަނޑުމެންގެ
5

ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުން 8 ފެބްރުވަރީ 2021
މަސައްކަތަށް ފަސޭހަގޮތެއް ކަމަށް ތި ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވާ ކަމަށް ވަނީވިއްޔާ އެކަން ކުރެވިދާނެ. ދެން
ތެދުފުޅެއް، މި ކޮމިޓީން ފާސްކޮށްގެން ދާދި މިދާކަށް ދުވަހު ދިވެހިރާއްޖެ ބައިވެރިވި ޕްރޮޓޮކޯލްއެއްގެ ސަބަބުން މި
ގާނޫނު ބަދަލު ގެންނަންޖެހިފައި މިއޮތީ. އެކަން އަޅުގަނޑު ފާހަގަކުރުމަށްފަހު ޙަސަން އަޙްމަދަށް ފުރުޞަތު އަރުވާން.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑަކަށް ނުފެނޭ ވަކި އޭ.ޖީ ގެނެއްސަ އަޅުގަނޑުމެން މަޢުލޫމާތު ސާފުކުރާކަށް. އެއީ ސަބަބަކީ، މި ބިލާ ގުޅޭ
އެތައް މުއައްސަސާއެއް އެބައޮތް. ތިބޭއިރުގައި އޭ.ޖީ އިންނަވައިގެން އޭ.ޖީ އެ ދޭ ލަފައެއް އެހެން މުއައްސަސާތަކަށް
ލިބުނީމަ މީގައި ފުށުއެރުންތައް ކުޑަވެގެންދާނެ. ވަކިން ގެނެއްސިއްޔާ އަނެއްކާ އެ ބޭފުޅުންނަކަށް އޮޅުމެއް ނުފިލާނެ
ކީކޭތޯ އޭ.ޖީން ކީއަކީ. އެހެންވީމާ، އޭ.ޖީއާ އެއްކޮށް އެދުވަހު އަންނައިރުގައި ހުރިހާ މުއައްސަސާއަކަށް އޮޅުންފިލީމަ
އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ ފަސޭހަވާނެހެން. އެހެންވެގެން ދަންނަވައިލީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އެހެން ބޭފުޅުންނަށް ފެނިވަޑައިގަންނަވަނީ ކިހިނެއްތޯ؟ ތަންކޮޅެއް އުނދަގޫ ހާލަތެއް. އިސްމާޢީލް.
ދުވާފަރު ދާއިރާގެ މެންބަރު އިސްމާޢީލް އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަޅުގަނޑު އެކަން ފާހަގަކޮށްލި ދެ ސަބަބެއް އެބަ އޮތް އިނގޭތޯ. އަޅުގަނޑުމެން މި ބިލުގެ މަސައްކަތް މިއަދު ފައްޓާ
ވާހަކަ ބުނީމަ އަޅުގަނޑުމެން ވެސް އަހުލުވެރިވެލުމަށް ޓަކައި އަސްލު އެ މަޢުލޫމާތު ލިބުމަކީ މި މަސައްކަތަށް
ފަސޭހަވެގެންދާނެ ކަމަކަށް ވެދާނެތީ އަޅުގަނޑު އެކަން ފާހަގަކޮށްލީ އިނގޭތޯ ހަމަ. އެ މި މަސައްކަތް މިއަދުން
ފެށިގެން ފައްޓާ ވާހަކަ ފާހަގަކުރައްވަނީ.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
ޢަފީފް. (އޮފް ދަ ރެކޯޑުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން) އާދެ! އެހެންވީމާ، އިސްމާޢީލް ހުށަހަޅުއްވާ ގޮތަށް
ތާއީދު ވެސް ނުލިބުމާ އެއްކޮށް ދެން އަޅުގަނޑުމެން މަންޑޭއަށް ހުރިހާ ބޭފުޅުން ގެނެސްގެން ދެން ކުރިއަށް
ގެންދާނީ. އެހެންވީމާ، އެއަކު ދެން ޑައުޓެއް ނެތް. މިހާރު މި މުއައްސަސާތައް ނުގެނެސް ކުރިއަށް ގެންދެވެން ހުރި
6

ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުން 8 ފެބްރުވަރީ 2021
މަސައްކަތާއިގެން އަޅުގަނޑުމެން ކުރިއަށްދާން ހުޅުވާފައި އޮތީ. އެހެންނޫނިއްޔާ ދެން މިހިސާބުން ކޮމިޓީ
ނިންމާލާނަން. އަޅުގަނޑު ހަސަން އަޙްމަދަށް ފުރުޞަތެއް އަރުވާނަން.
އިނގުރައިދޫ ދާއިރާގެ މެންބަރު ޙަސަން އަޙްމަދު ވާހަކަދެއްކެވުން:
އަދި އަޅުގަނޑަށް ހީވަނީ މި ބިލަށް ކަނޑައަޅާފައި އިން މުއްދަތުގައި ވަގުތު ވެސް އެބައޮތް ކަންނޭނގޭ. ދެން އަދި
ވުޒާރާތަކަށް އަންގަންޖެހޭ 5 ދުވަސް ވެސް އެބައޮތް ކަންނޭނގެ. އެހެން އޮއްވައި އަޅުގަނޑަށް ފެންނަނީ މި ބިލު
މެންބަރުންނަށް ކުޑަކޮށް ކިޔާލައި އެ ދުވަސް އަންނަށް ވާއިރަށް ތައްޔާރުވެލަން ވަގުތުކޮޅެއް ދެއްވަންވީ ކަންނޭނގެ.
އޭރަކުން ދެން އިތުރަކަށް ދިރާސާކުރާށޭ ކިޔާފައި އަޅުގަނޑުމެން ވަގުތު ހޯދާކަށް ނުޖެހޭނެކަންނޭނގެ. އެހެންވީމާ،
ދެން ބައްދަލުވުމެއް އޮންނަ މުއްދަތަށް ހުރިހާ މެންބަރުންނަށް މި ކިޔާލާފައި މުޠާލިއާކޮށްލަން ވަގުތުކޮޅެއް ދެއްވުމަށް
އަޅުގަނޑު ދަންނަވަން.
ރިޔާސަތުން ވާހަކަދެއްކެވުން:
އާދެ! ޙަސަން ޢަފީފަށް ފުރުޞަތު އެރުވުމަށްފަހު، މި އަންނަ ހޯމަ ދުވަހު، އެއް ހަފްތާ މަދެއް ނޫން ތިޔަ ބޭފުޅުން
ބިލަށް އަހުލުވެރިވެލައި، ބިލާ ދޭތެރޭ ފުންކޮށް ވިސްނާ ވަޑައިގެން، މީގައި މައްސަލައެއް އޮތްނަމަ އެކަމެއް
ފާހަގަކުރައްވައި، ދެން އެ ދުވަހު ތިބޭފުޅުން ސާފުކުރައްވަން ބޭނުންފުޅުވާ މަޢުލޫމާތު ވެސް ނޯޓު ކުރައްވައިގެން
ވަޑައިގެން، އެގޮތަށް ކުރިއަށް ގެންދަން އަޅުގަނޑު ފުރުޞަތު އަރުވާނަން. ޙަސަން ޢަފީފް އެދިވަޑައިގަންނަވާ
ފުރުޞަތަކަށް. (އޮފް ދަ ރެކޯޑުގައި މެންބަރުން މަޝްވަރާކުރެއްވުން) އާދެ! މައްސަލައިގެ ބާވަތުންނާއި، މިކަމަކީ
ބޮޑު ކަމަކަށް ވާތީ އަދި ރައްޔިތުންނާ ވަރަށް ބޮޑަށް ގުޅުންހުރި ކަމަކަށް ވާތީ، އިއްޒަތްތެރި މެންބަރުން
ތައްޔާރުވުމަށާއި، ފާހަގަކުރެވޭ ނުކުތާތަކާއި، ސާފުކޮށްލަން ޖެހޭ މަޢުލޫމާތު ދައުލަތުގެ މުއައްސަސާތައް ގެންނަވަން މި
ކަނޑައެޅުނު ދުވަސް، މި އަ ންނަ ހޯމަ ދުވަހާ ހަމައަށް އަޅުގަނޑު މި ބިލުގެ ކަންކަން ކުރިއަށް ގެންދިއުމަށް
ފުރުޞަތު އަރުވައިފިން. މިހިސާބުން މި ޖަލްސާ މިއަދުގެ މި ނިމުނީ. وَل ساََّلمُ علََْي كُْم .
____
7

ޤައުމީ ސަލާމަތާއި ޚާރިޖީ ގުޅުންތަކުގެ ކޮމިޓީގެ 1 ވަނަ ބައްދަލުވުން 8 ފެބްރުވަރީ 2021
8